

Z ČESKÝCH VLASTÍ

Prof. Koula šedesátníkem. Jedna z nejsympatičtějších hlav českého výtvarného světa získala z nenadání i formální práva nosit šediny: prof. arch. Jan Koula stal se šedesátníkem. Mohlo by se říci, že tento osud stíhá už i "nejmladší" mezi námi, neboť o prof. Koulovi, světlém muži, bohdosti téměř mladické a temperamentu uměleckého, vždy zrovna oslňujícího, se toho málokdo nadál. Věřu, že má právo říci následovníkům této metě blízkým: Hle, přátelé, není to tak zlé! Právě se stanoviska jeho vzrušujícího temperamentu, ode vždy bylo na jeho činnosti jako architekta, malíře, kulturního historika, uměleckého folkloristy, umělecko-průmyslové autority, stavovského organizátora, nejpřednějšího redaktora odborného tisku, profesora na Akademii i na technice, osi renesanční umělec připomínajícího. Jeho universalita ve výtvarnictví. Prof. Koula jest především jeden z prvních českých akvarelistů, záviduhodných úspěchů a to jak ve výtavním sále, tak i v učebné síni, neboť jeho škola je to, která našim mladé architektury naučila pracit na i dekorativně stránce a technické úpravě uměleckým, a v tom ohledu mu náležejí zvlášť významná zaslouha o uplatnění českého renesančního a lidového původního ornamentu v architektuře. V hlubokém porozumění české původnosti na poli architektury a lidové dekorace a jejího použití tkví Koulová hlavní význam. Co vykonal ve sbírání, objevení a studiu starých průmyslových uměleckých památek českých, jest prací zejména v textilnictví a sklářství a vůbec v keramice, ojedinele zasloužil a šťastnou, nehledě ku praktické umělecké jeho činnosti v těchto oborech intimní dekorace. V tom smyslu stejně jest na místě jako organizátor a chef umělecko-průmyslových sbírek Musea král. Českého i jako profesor na technice, nehledě ani k množství vzácných literárních studií o českých uměleckých antikvitách, z kterýchto publikací dlužno aspoň jednu jmenovati: "Památky uměleckého průmyslu v Čechách." Mezi jeho návrhy na veřejné monumentální stavby dlužno uvésti druhou cenou významnané projekty na Akademii hr. Straky, vlásky dvůr v Kutné Hoře, most vltavský, sokolovnu i měšť. školu v Č. Brodě a provedené ke etí českému umění sloužící návrhy. Jako originální ukázkou satyriko-polemické žily jeho v architektuře připomenouti jest ještě jeho "Dům u Nesmýsle" na výstavě architektů a inženýrů v Praze. Jeho návrh na úpravu letecké stráni, který má všechny umělecké duše pražské pro sebe, jest znám co nejlépe.

Spisovatel dr. Arnošt Dvořák raněn. Autor "Václava IV." dr. Arnošt Dvořák raněn byl na kar-patském bojišti a leží nyní nemocen v nemocnici v Pešti. Stav jeho zdravotní je již lepší.

Tragedie lásky v Prostějově. V min. dnech odhrála se v Prostějově krvavá tragédie. Tamní majitel domu R. Mlčoch vypálil na sklepceji Šťávoovu ránu z revolveru a zranil jí ve tváři, na to pak vystřelil třikrát proti sobě a zranil se na hlavě. Oba zranění do-praveni byli do nemocnice.

Požár skladiště rolnického družstva v Hradci Králové. Dne 17. m. m. vyhořelo skladiště rolnického družstva v Král. Hradci. Požár zničil veškeré zásoby, jakož i strojní zařízení skladiště, výrobny melasových krmiv a stanici pro čistění jetelových semen. Skladiště vynikalo nejmodernějším zařízením a pojištěno bylo u Rolnického vzájemného ústavu v Praze.

Neštěstí v lomech stalo se v Podhorském Újezdě u Ostroměre. Následkem táni povolí trámy, na nichž dělníci pracovali a čtyři lameli sřítli se s výše 7 metrů. Z nich Ferdinand Haňák utrpěl tak těžké zranění, že brzo zemřel. — Ferdinand Heran a Josef Mádle byli vážně postřeleni a odvezeni do nemocnice.

Dva kilogramy mouky na týden. Do Přívoze dopraveny 13. m. m. první dva vagony mouky rekvirované ve šternberském okrese. Obee bude rozprodávati mouku tím způsobem, že pro každou osobu

bude možno koupiti 2 kg mouky na týden. Mouka v Přívoze byla přijata s nelibým nadšením. — Mor. Ostrava až doposud mouky neobdržela.

Tragická smrt českého vojína v Krakově. V sobotu 13. m. m. ráno konal službu na ulici Kraszewského v Podgoru (krakovské předměstí) domobranec 30. pěšího pluku Jos. Sruž ze vsi Telec u Poličky v Čechách. Neopozoroval vlaku příjezdějího z Krakova, zůstal na kolejích a byl vlakem přejet. Byl ihned mrtev. Nešťastný vojín zanechává po sobě ve vzdálené vlasti vdovu a dvě malé děti.

Horníci odsouzeni dle stanného práva vojenským soudem. Na uhelném dole v Polské Ostravě o-pustili vozači A. Hromas a J. Pa-lerkiewicz práci, kterou měli vykonati, a bez ohlášení odešli ze závodu. Protože uhelný důl, na němž řeceni horníci pracovali, jest pod dozorem správy vojenské, byli oba horníci postaveni před vojenským soud a odsouzeni po sběhnutí a porušení subordinace každý na 7 měsíců do těžkého žaláře.

Nezdávejte se naděje! Nový doklad, že není ještě vše ztraceno, nepíše-li po dlouhou dobu vojín z bojiště, sděluje se z Libře v okrese Jaroměřském: Syn zdej-šího rolníka, Jos. Kinela, Václav, odejel 28. srpna 1914 na bojiště a od 15. října byl nezvěstný; veškerá pátrání v Praze i ve Vídni bylo marné, takže považován byl za mrtvého. Teprve nyní po 18 týdnech došel od něho lístek, datovaný 27. listopadu 1914 a oznamující, že je zdrav v zajetí.

Redaktor Pavel Fink, poslední člen redakce "Selských Listů" v Olomouci, byl nezvěstný od 26. listopadu. Otec jeho, řidič učitel P. Fink v Důrkách nyní sděluje, že dne 15. února došel od jeho syna dva listy, datované z Omska v Sibiři. Listy jsou datovány dne 27. prosince a 2. ledna, 3. ledna odjížděl redaktor Fink ještě 100 verst dále za Omsk. Zima prý tam v té době byla dosti mírná, jídla dosti, ale ještě více vzpomínek přineš na maminěmu kuchyni.

První mezi odbory Národní Jednoty Posumavské byl Pražský dámský odbor Jednoty, který v přetěžké době vydatným způsobem podepřel práci Ústředního výboru příspěvkem 3,000 K, který vyjádřena jest jeho loňská zaslouhá činnost a přínáš i obětavé péče o rozmnožení finanční pohotovosti Jednoty. Čin tento zasluhuje plného uznání a horlivého následování v odborech i v české veřejnosti, kterým případ krásný úkol vedle dobročinné péče vládné svoji přízni podpořiti též obrannou práci českou.

Neštěstí na trati u Rokycan. Na přejezdu říšské silnice na trati západní dráhy u Rokycan u strážního domku č. 76 vrhl se pod kola osobního vlaku mladík asi 16 až 17-letý. Byl u něho nalezen zápisník na jméno Václav Kláš, Kotterovská ulice č. 32, Píseň, dále černá peněženka se 70 h a železný kapesní nůž. Železní strážník spustil před příjezdem vlaku závoru, avšak přímo před příjezdem vlaku mladík rychle závoru podlezl a vrhl se pod kola parostroje. Hrozně zohavená mrtvola jeho dopravena byla do umrlčí komory.

Zalostné úkazy. Poslední dobou se v Klatovech rozmohly mezi muži nakažlivé pohlavní nemoci. — Poněvadž městský lékař Dr. Prunar prohlásil, že nakaža nepočeházi od nevěstek, nádrobených dozoru, provedeno testění a do nemocnice došlo 17 svobodných i vdá-ných žen, 5 pak lehou nemocných ponechána v domácím ošetření a na všechny podáno trestní oznámení. Podobný zjev mravní pokleslosti též se vyskytl v Moravské Ostravě, kde četná vdaná žena, jehož muž dli na vojně, navazují styky s cizími muži.

Poprava v Těšíně. Okresní hejtmanský tésínský vydalo následující vyhlásku: "O. k. vojenským soudem v Těšíně byl odsouzen k smrti zastřelením reservista Josef Neuwirt z Petřvaldu, 40-letý, ženatý muž, otec čtyř dětí, povoláním horník. V noci 2. ledna t. r. neuposlechl rozkazu svobodníka, proti němuž se postavil na odpor. Šál psáku, kterou na avobodníka namířil, zatáhl kohoutek,

při čemž život představeného byl zachráněn jenom náhodou, že patrona selhala. Rozsudek byl proveden 2. m. m.

Motorovým vozem smýkána. Ve velkém nebezpečí oetla se Františka Vejvodová, 60-letá prodavačka z Hradčan č. 12. V uzounké ulici před Valdštýnským náměstím na Malé straně v Praze byla zachycena a povelana motorovým vozem elektrické dráhy a ochranným rámem několik metrů pro dlabě smýkána. Konečně řidič vůz zastavil, žena byla z nepřijemné situace vyproštěna a do vozu naložena. Odvezli ji na Staroměstské náměstí, odkudž odnesena na záchranou stanici a dopravena do všeobecné nemocnice. Při podrobném ohledání zjistilo se, že prodavačka kromě ořezání neutrpěla vážnějšího zranění a proto byla ponechána v domácím ošetřování.

Šlechtný odkaz Ústřední Matice Školské učinil zesnulý p. František Niklfeld ze Dvorka u Příby-slavě, býv. poslanec na sněmu král. Českého, věnovav ve své závěti Ústřední Matici Školské 1000 korun. Deera a univerzální dědička jeho sl. M. Niklfeldova vyplátila pak ihned prostřednictvím p. rady Josefa Rezníčka z Bubenče částku tuto Ústřední Matici Školské bez srážky poplatků dědičských. — Pro Matici nastaly nyní doby nebezpečné, kdy Matice nepořádá nížadných sbírek, kdy činnost odborů její jest ochromena a většina činovníků dli na bojišti. Avšak právě odkazy a věnování, kterýmž na Matici daleko dříve, než vypukla válka, pamatovali její přátelé, jakož i dobrovolné dary, jež se bez vyzvání Matice zasílají, živi nádeji, že matice ní školství všeobecné nebezpečí šťastně překoná.

Nedostatek a dražota potravin v Praze. Shon po mouce, hlavně bílé, roste v Praze den ode dne. — Již od 7. hod. ranní stojí ženy před krupáskými a pekařskými krámy a očekávají na otevření. — Jsou krámy, které mají již dopoledne vyprodáno a zavřeno, jiné obchody zůstaly vůbec zavřeny, ježto nemají co prodávati. V některých mouchých obchodech nastal takový nával, že musli až tři strážníci dělat pořádek. Přes to se stalo, že mnohde odnesli lidé mouku i bez zaplacení. — Uzenáří pražští na příště nebudou prý již vyráběti párky, ježto mají nedostatek potřebných střívek. Místové párky budou se prodávati pouze zvětšené uzenice, a to po 20 hal. za kus. — V posledních dnech vedle nedostatku mouky a soli jeví se nedostatek sýrového vepřového sádla. Cena jeho úžasně stoupá každým dnem. Tak na př. v min. dnech stál 1 kg 3 K a nyní již 1 kg 3 K 60 hal.

Jubileum vydání robotního patentu. Dne 18. m. m. bylo tomu právě 140 let, kdy dne 18. února r. 1775 vydán byl lidumilným císařem Josefem II. a Marií Terezií robotní patent, jímž robotní povinnosti selského stavu byly zmenšeny o polovici. Protože záhy uznána dvorními kruhy tuto potřeba, aby prohlášení jeho stalo se nejen v jazyku německém, ale i českém, uspořádáno též vydání pro království České a svěřen tisk jeho "e. k. dvorskému impressoru" ve Vídni Janu Tomášovi z Trattneru, který tomuto úkolu úplně dostál. Dostí zachovalé výtiisky tohoto patentu chovají až do dnes mnohé rolnické rodiny po českém venkově u veliké vážnosti. K jubileu tomu se pojí též selské povstání v Čechách, které povstalo domněnkou, že robotní patent není "pravý" a že od vřehosti jest "pravý patent" zatajován.

Čilý obchod s koňským masem v Mor. Ostravě a nedostatek mouky. Na živé ostravské ulici má krám koňský řezník. Kdo chodívají denně kolem, uvítkli si vlatit krám téměř stále prázdno. Jen tu a tam objeví se tu zákazník. — Nyní se poměry změnily. V každou denní dobu snad bývá v krámu plno, v neděli kupci se tam tlaší. Vedle žen dělnických, vklouzne do krámu šasem i dáma v klobouku, když se byla napřed plaše rozhledla. Také doklad doby. A jaký div, že varšatská kmen zákazník koňských řezníků. Ceny hovásilí i vepřového masa stoupají dle "Ostr. Den." den ode dne — v Mor. Ostravě skodily v minulých dnech hned o 24 hal. hovásilí ze 2 K na 2 K 24 h, vepřového ze 2 40 K na 2 64 K — také hovásilí a vepřového masa se stává pomalu nepřiatup-ným pokrmem nejen dělnickým,

nýbrž i středním vrstvám obyvatelstva. Utíkají se proto k levnějšímu masu koňskému, jímž jest Ostrava právě nyní hojně zásobována. — Ženy a dívky ostravské, jež chodí nakupovati, probíhají často celé město, než se jim podaří koupiti kilogram, někdy jen půl kilogram mouky. Nelze se divit, že za takových poměrů ceny mouky rychle rostou, 1 kg míchané mouky prodává se již za K 1.10, ba i za K 1.20!

Tenný svět. V česko-židovském "Rozvoji" líčí se příjezd polských židů do české osady. Mezi jiným tato sečna: "Tenným nočním pozadím prorazila dvě bílá světla. Pomalu blížil se vlak, jako by vezl mrtvoly. Na plošině prvního vozu stál starý žid; bělovlasý, s vlnitými pejzy, upíná zoufalý pohled do vyjasňující se tmy. Symbol té celé bídy, zoufalé a doufající, proklínající a lkající, a při tom všem se modlí. Orthodoxnost, nesmyslná, neživá, proniká vším, prostupuje celou tu bídu. Lid-skost zvítězila v obecnstvu: ve velkých kotlíh přináší se čaj, v ošatkách chleba. Jako vci vrhají se na chleba, perou se oň, trhájí si ho z ruky. Neviděl jsi nikdy hroznějšího obraza, než tyto lidi, kteří se rvali o suchý chléb. Ale čaj snášeji pouze pro děti, vychladlí, vyhladověli muži i ženy odpráží si ho. Nemí prý košer. — Matka s šesti dětmi a kojencem u prázdných prsou odmítá mléko, neboť neví, není-li v "treife" nádobě (rituálně nečistě, v tomto případě, že v nádobě nebylo nikdy před tím masitého pokrmu). Dva světy se srážejí, úplné cizí. — Konflikt opět vystupuje. Chudáci, kteří snesli zdarma mléko, nechápou, jak lze jim odporovat. Konečně na domluvy domorodých židů část orthodoxních povoluje, ale část se jich ještě brání. Spokojují se chlebem. Kolik dní již nejedli nic teplého, nejen z bídy, nouze, ale vzdalování plněním nesmyslné, zde úplné zbytečné, jisté ne bohumilné pobožnosti."

Pět osob v nebezpečí utonutí. Rybník v obci Chodově u Hostivaře stal se ondyno jevištěm události, která mohla snadno zahnouti tragicky a všech pět účastníků mohlo ji zaplatiti životem. Deera bukovinského u-přehlíka Englera, bydličního u námějece dvora p. Vojt. Frieda, pobíhala po rybníku a nešťastnou náhodou dostala se až na místo propařené, kdež se led pod ní prolomil, děvčátko spadlo do vody a tonulo. Na pokřik jeho přiběhl panský kovář Babor, vskočil na led, jenž také pod ním popraskal. Nezbáje studené koupele protloukal se ledem pod bradu ve vodě k tonoucímu děvčeti, ale po chvíli sám oetlal se již v nebezpečí. — Jemu ku pomoci přikvapil syn námějece Karel, odhodlaně pustiv se za kovářem do rybníka. Současné s ním vskočila do vody matka tonoucího děvčete a zápasila v studené hluboké vodě. K dovršení všeho zmatku ze strachu o matku prodral se na led starší její syn a i pod ním led se prolomil, když se byl již dostal k matec. Však při prolomení ledu ztratil rovnováhu, převrátil se matec přes hlavu a tuto potopil. Tak oetilo se všech pět v nebezpečí utonutí. Až konečně přišlo vysvobození. Přiběhl rázný, ramanatý poklasný Andrejsek, který věděl si ihned rady. — Položil na led žebřík k děvčeti, které se jež zachytilo, a kovář, který se jež sám zabezpečil, pomohl mu na žebřík se vyškáhati. Ostatní podobným způsobem byli z nebezpečné situace vybaveni.

Goergei a Kubelík. "Zeit" vypravuje tuto pohnutlivou historku o slavném revolučním generálu maďarském a o slavném českém virtuosu: Starý generál Goergei, který nedávno překročil sedmdesáté let svého věku, těžce onemocněl. Ještě na postlím se zajímal živě o válečné události a ujišťoval znovu a znovu, že naše vojsko musí zvítěziti. "Znáš ruskou armádu," pravil, "a víš, že náraza našich vojáků neodolá." Mnoho také potěšilo starého generála, že se dal nejvyšší velitel, arcivévoda Bedřich, ptáti po jeho zdraví, které ostatně není dobré. Nezá se popírati naopak, že buď vážné obavy, dosud však se válecky po-dabílo silnému tělesnému ústrojí generála, že zvítězilo nad nemocí. Charakteristickou pro jeho stav jest následující příhoda: — Houlaista Kubelík, který ode dávna je Goergeiovyu otítcem, našel při poslední návštěvě generála úplné lhostejného. Goergei virtuosa už nepoznal. Tu napadlo Ku-

belíkovi oživit vzpomínky a vědomí generálovo svým uměním, pro které Goergei velmi horoval. I jal se hráti klasičky koncertní kousek, při čemž ho doprovázela baronka Haupt-Stummerová na klavíru. A hle, po několika jen okamžicích oživila tvář Goergeiova, který na konce umělece objal a se slzami v očích mu děkoval za umělecký požitek, který mu Kubelík připravil. Toho dne Goergei nápadně duševně osvěžil, avšak již příští den byl zase přepaden slabostí a upoután na lože. Přes to doufá jeho okolí, že Goergei na obliběném svém letním sídle, až se vrátí jaro, vlivem zdravého věnkovského vzduchu se opět pozdraví.

Mlynář o zásobení mouky. — V "Nár. Politice" uveřejnil mlynář p. J. K. Ort článek "Mouka", z něhož citujeme (jako dokument): "Když lidé se nyní setkají, také se druh druhá, má-li mouku. Mnohý potutelně myslí si: "Já mám ji tolik, že vystačím i na léta," druhý krouť hlavou, že zapomenul se v čas zásobiti a chce dohnati to, co proměškal, běhá po krupáčích, píše mlynářům a tak se shon po mouce den ze dne stupňuje. Jsou rodiny, na př. manželé, 2 děti a služka, dohromady tedy pět lidí, kteří mají 5—6, i více pytlů mouky a vydrželi by s touto zásobou rok i dva. Přes to posílají denně služku po všech krámech pro mouku, aby prý "vystačili". Tím se ovšem vysvětluje, že na mnohých mouchých obchodech čteme dnes nápisy: — "Mouka vyprodána." Je vidět, že strach má velké oči a nezhude na konec jiného, než tyto nesmyslné zásoby u jednotlivců rekvirovati pro ty, kteří buď opomenuli aneb neměli tolik peněz, aby mohli se dostatečně zásobiti jako lidé zámožní. Rodinám, které již na jednu hlavu 54 kg mouky v domácnosti mají, radíme, aby přestaly se po mouce shánět, ježto větší zásoby budou muset být po případě i u jednotlivců rekvirovány pro ty, kteří těch zásob nemají. Nemohou přece hladovět oni, kteří si zásob dělat nemohli, a nemohou hladovět proto, že bohati zásobili se namnoze na několik let. Radíme ku klidu, neboť počátkem srpna t. r. dostaneme mouku z nového obilí, kterého je letos mnohem více seto, než jindy. Dá-li Bůh, dobře je sklídíme, a bude dostatek dobré, čerstvé mouky. Při rozumném hospodářství a šetrnosti hladovět bohdá nebudeme."

CHCETE-LI KOUPIŤ PIANO, PIANO PLAYER,
elektrické piano pro salon, neb zá-havní nástroj, mluvící stroje jakékoliv, ženská neb anglická rekordy, dechové neb imytové nástroje, o-bratte se na mně a já Vám své-domitě posloužím.
Mluvící stroje a rekordy zasílám do všech částí Spojených států vy-placené. Piana a mluvící stroje též prodávám na měsíční splátky.
České hudebniny pro dechovou, imytovou hudbu, piano neb var-hany.
Píšte si o český ceník hudebních nástrojů. 8 št
JOSEPH JIRAN,
1333 W. 18. St., Chicago, Ill.

JOS. T. VOTAVA,
PRÁVNÍK
Úřadovna: 6. pokoje 800
Bee Building.
Telefon: Douglas 651.
Omaha — Nebraska.

C. H. Kubát,
právník a veřejný notář.
V oboru svém zkušený. Spolehlivý zástupce u všech soudů.
403 Barker Block 15. a Farnam
Tel. Douglas 6867 Omaha, Nebr.

Stolz Old Saxon Beer
ALWAYS POPULAR

Jan Yirák
český pozemkový a pojišťovací jednatel.
Čtění krajané! Kdo byste si přál prodat aneb koupit majetek, nyní mám na prodej velký výběr krásných a laic-ných majetků; též i farmy.
Pojišťuji proti ohni, tornáda a všebec všem vichřicím, pronajímám domy, obstarávám výtlahy z knih a kontrakty.
Přijďte a prohlédněte si tyto krásné a laicné majetky, než koupíte jinde. — Milerád Vám posloužím.
Úřadovna: 1241 Jižní 16. ulice.
Telefon: Douglas 3258.

Dr. F. A. Sedláček
OMAHA, NEB.
ČRADOVNA: 1270 So. 13th Street
proti Hotelu Prague.
Tel. Red 4612
RESIDENCE: 1451 So. 11th Street
Tel. Douglas 4286.
Dopoledne Dr. Allisonem v nemocnici.
V ČRADOVNĚ od 1 do 4 hod. odpol.
V neděli od 9 do 11 hod. dopol.

Dr. Olga Štastná
—LÉKAŘKA—
čís. 2231 Jižní 16. ul., Omaha
Telefon: Tyler 2403
Úřadní hodiny: Od 2 do 5 hod. odp každý den, mimo neděli.
V úterý a v pátek též večer od 7 do 8 hodin.
Zvláštní pozornost věnuje nemocni-šen a dítek. 511f

BLER

FRANK BRODIL
majitel fotografického a uzenářského stroje.
1350 Jk. 13. ul. Tel. Doug. 4333, Omaha
Nejlépe a nejzdravěji snadí státi se kuchař. O pravidlosti toho svědčí množství varšatských kuchařů, kteří navštěvují nás!
6 Markyče

Dr. B. DIENSTBIER
český zubní lékař
Pokoje č. 715 City National Bank
(16. a Harney ulice)
Tel. Doug. 4286
Res. 1918 S. 14 St. Tel. Doug. 4605
Čtenářská knih. dop. služ. odp. Věder do zapsání. 50f

Kavárna a Restaurant SLAVIE
Pravá česká kuchyně.
Krajanům zavítávám do Omaha by mohu posloužiti čistými pokoji. Vše úplné nově zařízeno. Proti "Pokroku" - "Západu".
FRANK BOUTIN, majitel.

Doctor E. Capek
—ČENKY—
Lékař a Ranhojč
SCHUYLER, NEB.
Phone 77
Mají nemocní mohou najiti o-léčení v české soukromé nemocnici p. Prokeřové ve Schuyler, Neb.
83f

Dr. V. Anýž,
lékař a ranhojč
bývalý vojenský lékař dvorního rady, prof. dr. Pawluka pro nemoc-ní kuchař a chirurgický lékař prof. dr. Kubly v Praze.
Léčí všechny ženské a sesterčné nemoci.
Léky a vlatní laboratorně zaslou-se na požádání.
1206 Blue Island Ave., Chicago, Ill.